

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการสื่อสารได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการใช้งานด้านเสียงหรือการใช้งานด้านข้อมูล ธุรกิจสื่อสารโทรคมนาคมถือได้ว่าเป็นสาขาการผลิตหนึ่งของประเทศที่มีบทบาทต่อการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจไทยโดยมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 10 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) และถือเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญในสาขาการผลิตอื่นๆ ในขณะที่บริษัทในหมวดอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือ ICT ของตลาดหลักทรัพย์ฯ เป็นกลุ่มที่ได้รับความสนใจจากผู้ลงทุนทั้งในและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดประมาณ 440,000 ล้านบาท คิดเป็น 7.24% ของมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดทั้งหมด โดยนับเป็นอันดับ 3 รองจากหมวดพลังงานและสาธารณูปโภค และหมวดธนาคาร (ผู้จัดการออนไลน์, 2553)

หลังจากที่ประเทศไทยได้เปิดเสรีโทรคมนาคมในปี 2549 ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำและการแข่งขันทางการตลาดที่รุนแรง อีกทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีโทรคมนาคมที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้ประกอบการเกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินธุรกิจมากมาย เช่น การหาพันธมิตรทางธุรกิจภายในประเทศ การร่วมทุนกับพันธมิตรต่างประเทศ หรือการเพิ่มบริการที่หลากหลายครบวงจร เพื่อรักษาส่วนแบ่งทางการตลาด เพิ่มขีดความสามารถทางเทคโนโลยี และประสบการณ์การแข่งขันทางการตลาด

ในปี 2558 ประเทศไทยจะเข้าสู่การเปิดเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) จะทำให้เกิดความร่วมมือที่ทำให้เกิดการพัฒนาด้านต่าง ๆ โดยเน้นที่ภาคโทรคมนาคมเป็นสิ่งแรก เพราะเป็นโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อให้บริการโทรคมนาคมที่มีมาตรฐานเดียวกัน มีเวทีประชุมระดับรัฐมนตรีด้านโทรคมนาคมและสารสนเทศเข้ามาดูแลการพัฒนาาร่วมกันทั้งด้านไอทีและการสื่อสารเพื่อนำไปพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน พัฒนาคอนโดยลดช่องว่างดิจิทัล มีการทำแผนแม่บทไอซีทีเพื่อวางกรอบการพัฒนาไอซีทีของอาเซียน จะเห็นได้ว่า AEC คือโอกาสและฐานตลาดที่มากขึ้นสำหรับบริการโทรคมนาคมไทย และจะมีการแข่งขันเพิ่มขึ้น มีการลงทุนข้ามชาติมากขึ้น (ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, 2555)

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช., 2554) ได้จำแนกกิจการโทรคมนาคมผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1) ผู้ที่มีสิทธิในโครงข่าย มีจำนวนทั้งสิ้น 6 ราย

- (1) บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส (AIS)
- (2) บริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น (DTAC)
- (3) บริษัท ดิจิตอลโฟน จำกัด (DPC)
- (4) บริษัท โทรมูฟ จำกัด (TMV)
- (5) บริษัท ฮัทชิสัน ซีเอที ไวร์ เลส มัลติมีเดีย จำกัด (Hutch) โดยเป็นผู้ดูแลลูกค้าให้กับบริษัท เรียลมูฟ จำกัด

- (6) บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (CAT CDMA)
- (7) TOT3G

กลุ่มที่ 2) ผู้ที่เช่าใช้โครงข่ายเสมือนจริง หรือ MVNOs (Mobile Visual Network Operators) ซึ่งเป็น Partner ทดลองให้บริการร่วมกับ TOT 3G โดย Partner ทั้ง 5 รายนี้ จะอยู่ภายใต้สัญญาาร่วมกันกับทาง TOT 3G โดย Partner มีจำนวน 5 ราย ได้แก่

- (1) กลุ่มสามารถ ไอ-โมบายภายใต้ตราสินค้า i-mobile 3G
- (2) กลุ่มลือกซ์เลย์ ภายใต้ตราสินค้า i-KooL 3G
- (3) กลุ่มไออีซี ภายใต้ตราสินค้า IEC 3G
- (4) กลุ่มเอ็ม คอลแซลด์ ภายใต้ตราสินค้า MOJO 3G
- (5) บริษัท 365 ภายใต้ตราสินค้า 365

ธุรกิจโทรคมนาคมในประเทศไทยเป็นธุรกิจที่มีความน่าสนใจในการเข้ามาลงทุน และมีศักยภาพในการเจริญเติบโตสูง หากเปรียบเทียบผลการดำเนินงานในปี 2554 ระหว่างบริษัท แอดวานซ์ อินโฟ เซอร์วิส จำกัด มหาชน (เอไอเอส) ซึ่งเป็นบริษัทที่มีส่วนแบ่งทางการตลาดสูงสุดในกลุ่มผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ กับ กับกลุ่มธนาคารพาณิชย์ของประเทศไทย จากตารางที่ 1.1 พบว่า เอไอเอสมียอดกำไรจากการดำเนินงานก่อนภาษีเงินได้ เป็นรองเพียงธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด มหาชน ซึ่งเป็นธนาคารอันดับ 1 ของประเทศไทยจากการจัดอันดับของนิตยสาร Forbes Asia ฉบับเดือนพฤษภาคม 2555 เท่านั้น

ตารางที่ 1.1 บริษัทไทย (บางส่วน) ที่ติดการจัดอันดับของนิตยสาร Forbes Asia ฉบับเดือน พฤษภาคม 2555

หน่วย: พันบาท

อันดับ (Forbes)	อันดับ (ไทย)	บริษัท	กำไรจากการดำเนินงานก่อนภาษีเงินได้ ปี 2554
662	2	ธ.ไทยพาณิชย์	47,521,520
679	4	ธ.กสิกรไทย	20,826,638
745	6	ธ.กรุงเทพ	34,147,585
974	7	ธ.กรุงไทย	22,804,000
1167	8	บมจ.แฉีควานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส	36,709,294

ที่มา: นิตยสาร Forbes Asia ฉบับเดือนพฤษภาคม 2555 และรายงานประจำปี 2554 ของแต่ละบริษัท

จะเห็นได้ว่าธุรกิจให้บริการสื่อสารโทรคมนาคม เป็นธุรกิจที่มีความน่าสนใจ อีกทั้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.) ได้ร่วมลงนามกับสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ในความร่วมมือ "โครงการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจโทรคมนาคมไทย" เพื่อผลักดันให้บริษัทจดทะเบียน และกลุ่มผู้ประกอบการที่มีศักยภาพได้เห็นโอกาสการเติบโตของธุรกิจโทรคมนาคม และใช้ตลาดทุนเป็นแหล่งเงินทุน เพื่อสร้างความแข็งแกร่งของธุรกิจโทรคมนาคม โดยสนับสนุนองค์ความรู้แก่ผู้ประกอบการ มีการประชาสัมพันธ์ศักยภาพของธุรกิจโทรคมนาคมของไทย เพื่อให้ความรู้และการใช้ประโยชน์จากตลาดหลักทรัพย์ฯ ในการเป็นแหล่งเงินทุน เพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้กับธุรกิจ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับผู้ลงทุนในตลาดทุนไทยเพิ่มมากขึ้นด้วย อีกทั้งกสทช. ได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมด้านโทรคมนาคม เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการเปิดเสรีด้านโทรคมนาคมของอาเซียนในปี 2558 และเพื่อรองรับการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงในอุตสาหกรรมนี้ จึงสนับสนุนการเปิดเสรีการแข่งขันในธุรกิจด้านโทรคมนาคม ด้วยการสนับสนุนให้เอกชนที่มีศักยภาพและผู้ประกอบการรายใหม่ๆ ได้มีโอกาสเข้ามาดำเนินธุรกิจด้านโทรคมนาคมให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งนำไปสู่การแข่งขันที่เป็นธรรม (ผู้จัดการออนไลน์, 2553) ดังนั้น สิ่งหนึ่งที่นักลงทุนต้องให้ความสำคัญ คือเครื่องมือที่ใช้ช่วยในการตัดสินใจทางธุรกิจ วิธีที่จัดว่า

ได้รับความนิยมนอย่างมากวิธีหนึ่งคือการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน จากงบการเงิน เนื่องจางบการเงินเป็นรายงานสรุปข้อมูลทางการเงินของธุรกิจ แสดงถึงฐานะทางการเงิน ผลการดำเนินงาน กระแสเงินสด และรายงานทางการเงิน อื่นๆ ในขณะที่ อัตราส่วนทางการเงินจะแสดงถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธุรกิจ ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของธุรกิจ รวมไปถึงความสามารถในการชำระหนี้และการระดมทุน นอกจากนี้ยังสามารถบอกถึงปัญหาในการดำเนินธุรกิจ จุดแข็งจุดอ่อนของธุรกิจ ทำให้ผู้บริหารสามารถตรวจสอบแผนการดำเนินงานและแก้ปัญหาได้อย่างทันที่

จากที่มาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาและวิเคราะห์งบการเงินของธุรกิจให้บริการสื่อสาร โทรคมนาคม โดยจะทำการศึกษาและวิเคราะห์บริษัทผู้ให้บริการสื่อสาร โทรคมนาคมรายใหญ่ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 3 บริษัทได้แก่ บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด มหาชน (เอไอเอส) บริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด มหาชน (ดีแทค) และ บริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด มหาชน (ทรู) โดยนำมาวิเคราะห์เพื่อสร้างอัตราส่วนเฉลี่ยอุตสาหกรรมของธุรกิจให้บริการสื่อสาร โทรคมนาคม ทำให้ทราบถึงจุดแข็งและจุดอ่อนที่เกิดขึ้น ในองค์กรแล้วนำไปเปรียบเทียบกับภาพรวมของมาตรฐานทั้งหมดในกลุ่มธุรกิจให้บริการสื่อสาร โทรคมนาคมได้ เพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้ที่สนใจเป็นผู้ให้บริการรายใหม่ นักลงทุนรายย่อยที่จะเข้ามาลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ของกลุ่มธุรกิจผู้ให้บริการสื่อสาร โทรคมนาคม หรือหน่วยงานกำกับดูแลสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการ กำหนดนโยบายด้านราคาค่าบริการ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ของกลุ่มธุรกิจให้บริการสื่อสาร โทรคมนาคม ระหว่างบริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด มหาชน (เอไอเอส) บริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด มหาชน (ดีแทค) และบริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด มหาชน (ทรู)
2. เพื่อสร้างอัตราส่วนเฉลี่ยอุตสาหกรรมของธุรกิจให้บริการสื่อสาร โทรคมนาคม เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ โดยนำไปใช้เปรียบเทียบผลการดำเนินงานประกอบการตัดสินใจทางธุรกิจ
3. เพื่อศึกษาถึงจุดแข็งและจุดอ่อนทางการเงินของธุรกิจให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1. วิเคราะห์งบการเงินของธุรกิจสื่อสารโทรคมนาคมในประเทศไทย โดยใช้วิธีวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินเพื่อประเมินผลการดำเนินงานของธุรกิจโดยใช้ข้อมูลจากงบการเงินประกอบด้วย งบกำไรขาดทุน งบดุล งบกระแสเงินสดและหมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งระยะเวลาที่ทำการศึกษาคือช่วงปี 2550-2554 รวมทั้งสิ้น 5 ปี

2. จัดทำอัตราส่วนเฉลี่ยอุตสาหกรรมของธุรกิจให้บริการสื่อสารโทรคมนาคมในประเทศไทย

3. ศึกษาวิเคราะห์แนวโน้มของธุรกิจให้บริการสื่อสารโทรคมนาคมในประเทศไทย

4. กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ กลุ่มบริษัทประกอบกิจการโทรคมนาคม ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 3 บริษัท ประกอบด้วย บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด มหาชน (เอไอเอส) บริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด มหาชน (ดีแทค) และบริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด มหาชน (ทรู)

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของบริษัทในกลุ่มผู้ให้บริการสื่อสารโทรคมนาคม ระหว่างบริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด มหาชน (เอไอเอส) บริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด มหาชน (ดีแทค) และ บริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด มหาชน (ทรู)

2. ใช้เป็นแนวทางการลงทุนในกลุ่มธุรกิจให้บริการสื่อสารโทรคมนาคม แก่ผู้สนใจเป็นผู้ประกอบการรายใหม่และนักลงทุนทั่วไป

3. ผู้ประกอบการสามารถนำผลวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินมาวางแผนเพื่อรองรับโอกาสและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น

4. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ทางด้านวิเคราะห์งบการเงินในภายภาคหน้า

1.5 นิยามศัพท์

งบการเงิน หมายถึง รายงานผลการดำเนินงาน ฐานะทางการเงินรวมถึงการเปลี่ยนแปลงของฐานะทางการเงินของกิจการ ประกอบไปด้วย งบดุล งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด และหมายเหตุประกอบงบการเงินหรือคำอธิบายอื่นใดที่ระบุไว้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเงิน

อัตราส่วนทางการเงิน หมายถึง การนำตัวเลขข้อมูลทางการเงินจากงบการเงิน มาแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายการตั้งแต่ 2 รายการขึ้นไป มาคำนวณเปรียบเทียบกัน โดยอาจจะออกมา

ในรูปของอัตราส่วนหรือร้อยละ เพื่อประเมินฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของธุรกิจ ซึ่งในการศึกษานี้ จะศึกษาอัตราส่วนทางการเงินจำนวน 4 กลุ่ม ดังนี้

1. อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio)
  - 1.1 อัตราผลตอบแทนขั้นต้น (Gross Margin)
  - 1.2 อัตราผลตอบแทนจากการดำเนินงาน (Operating Margin)
  - 1.3 อัตราผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ (Net Profit Margin)
  - 1.4 อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (Return on Asset)
  - 1.5 อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity)
2. อัตราส่วนวัดสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)
  - 2.1 อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio)
  - 2.2 อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว (Quick Ratio)
3. อัตราส่วนวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Activity Ratio)
  - 3.1 อัตราการหมุนของลูกหนี้ (Account Receivable Ratio)
  - 3.2 อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (Non-current Asset Turnover)
  - 3.3 อัตราการหมุนของสินทรัพย์ทั้งหมด (Total Assets Turnover)
4. อัตราส่วนการวัดภาระหนี้สิน (Leverage Ratio)
  - 4.1 อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (Debt to Equity Ratio)
  - 4.2 อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (Debt to Asset Ratio)
  - 4.3 อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest Coverage Ratio)

ผู้ให้บริการสื่อสารโทรคมนาคม หมายถึง บริษัทที่ดำเนินกิจการโทรคมนาคมในประเทศไทยตามหลักเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการทางเสียง บริการที่มีเสียง และบริการอื่นๆ ไม่ว่าจะ เป็น บริษัทที่มีสิทธิในโครงข่ายทางข้อมูลหรือบริษัทที่เช่าใช้โครงข่ายเสมือนจริง